

ג' תשרי תשפ"ד
18 ספטמבר 2023

לכבוד
חברי מליאת המועצה

שלום רב,

הנדון: סיכום שנתי של עבודת הועדה להגנה על הסביבה

במהלך שנת 2023 (עד חודש אוקטובר) קיימה הועדה שש ישיבות בתאריכים 1.3.23, 24.5.23, 26.7.23, 11.9.23).

להלן הנושאים המרכזיים שעלו בדיוני הועדה:

הנושאים המרכזיים שעלו במשך השנה היו:

1. ברכות שיקוע ושפכים במישור רותם. כ"ל אינה מעוניינת לעמוד בדרישות הוועדה המחוזית שקבעה שברכות השיקוע של הפוספוגבס החדשות ימוקמו מערבית לקו פרשת המים, (כדי למנוע הישנות אסון כדוגמת הפריצה של ברכה מס' 3 שהרסה ללא הכר את הערוץ של נחל אשלים וגרמה לנזק סביבתי שתיקנו יערך שנים רבות). ומנהלת מאבק להשמשה של ברכות 4 ו 5, בטיעון שהם השקיעו הרבה כסף בהתאמתן ושרק אם המדינה תאשר להם כרייה בשדה בריר זה יהיה כלכלי מבחינת רותם אמפרט לבנות את ברכה מס' 6. הוועדה חיזקה את ידי המועצה במאבקה כנגד תוכנית מסוכנת זו. ביישובי הכיכר קיימת קבוצת מריחות (גיא והמריחות בוואטסאפ) שמתריעות בצורה ראוייה להערכה על מפגעי ריחות רעים המגיעים ממישור רותם, נמסר דיווח לוועדה שהמפעל החל בתהליך יבוש של ברכות השפכים שלו ושיש תקווה שבמהלך שנת 2024-5 המטרד יעלם, כמו כן המהג"ס מיקם תחנת מדידה חדשה בנווה זוהר שמטרתה לנטר מפגעים המגיעים ממכרה חתרורים ומי"ה לכיוון היישוב והמלונות.

2. קציר המלח והמסוע לאגן הצפוני. גם בשנת 2023 עדיין לא התחילה מי"ה לקיים את חובתה להשקיע את המלח, שהיא התחילה לקצור השנה בברכה מס' 5, באגן הצפוני (ההולך ונעלם ברובו בשל שאיבה של 460 מיליון ממ"ק מים מהאגן הצפוני לברכות באגן הדרומי הנמצא מול המלונות), לוועדה נמסרו מספר דו"חות באשר למצב 1. פריצת תעלת ההזנה וזיהום החלק המזרחי של נחל צאלים, לטענת רטי"ג והמהג"ס יקח זמן עד שהצמחייה ובעלי החיים ישובו למצבם הקודם. 2. מי"ה החלה לערום את המלח הקצור בשולי הגדה המזרחית (לכיוון ירדן) בטענה שהמלח הקצור רווי במים המכילים מלחים הראויים להפקה ולאחר שהמלח יתייבש הם יעבירו אותו לאגן הצפוני. 3. מי"ה הודיעה בוועדה של הכנסת שעוקבת אחר ריווחי היתר של כ"ל (וועדת העושר), שבכוונתה להציע חלופה להטמנת המלח באגן הצפוני של הים על ידי הקמת "סדום הירוקה" וזאת על ידי שפיכת המלח הקצור על פני האדמה שנחשפה במיצר לינטש (מהסוללה הצפונית של ברכה מס' 5 ועד נחל רחף) ולערום שם את המלח הקצור בגובה של 10-15 מטרים עד שנת 2049 ואז על פני המלח הקצור להקים שדה של פאנלים סולאריים שעל ידם תאויין פליטות ה CO2 של המפעל. תוכנית זו אינה מקובלת על המהג"ס ושאר הארגונים הסביבתיים, הוועדה הביעה את הסתייגותה מתוכנית זו.

3. מטרדי זבובים ויתושים ביישובי כיכר סדום. גם השנה סבלו תושבי הכיכר ממטרד קשה זה והוועדה ליוותה את פעולות אגף התפעול, היחידה הסביבתית, המנטרים והמדבירים בשטח בניסיון להיאבק במטרד. לאחר שנתיים של הפסקה חזרו נציגי המועצה בשיתוף עם ארגון אקופיס (ידידי כ"ה"א לשעבר) לפעולה בשטח ירדן מתוך הבנה ארוכת שנים שלפחות ממחצית מטרד הזבובים מקורו בערמות זבל העופות הבלתי מעובד שמפוזר בראשית הסתיו בשדות החקלאיים של הירדנים בפיה, סאפי ומזרעה. הוועדה מציינת שהשנה ניכר שינוי ביחס המועצה לטיפול במפגע.

4. הסכם הפשרה בעניין אסון אשלים – דיווח של דר' עודד קינן. הסכם הפשרה שהושג בעמל רב לאחר תהליך גישור כולל מעבר לסכומים שמיועדים לשיקום הנחל ע"י רט"ג כולל גם סכומים שיוצאו בהתאם לקולות קוראים ומיועדים לטובת מחקר וניטור והם מיועדים למוסדות מחקר אקדמאיים אבל ישנו סכום של מיליון וחצי שקלים שעודד והחברים התעקשו עליהם וייעודו ישירות לקבוצת התובעים כסף זה יופקד בחשבון נאמנות ו-וועדה של תושבי נאות הכיכר ועין תמר תהייה אחראית למימוש הסכום הזה על פי קולות קוראים, הודגש שסכום זה אינו הופך להיות חלק מהמקורות העומדים לרשות המועצה או היחידה הסביבתית. (לאחר הישיבה התברר שבשל הגשת פנייה לבג"צ על הסכם הפשרה יהיה עיכוב בהגעת הכסף).
5. יוזמת השרה סילמן להצלת ים המלח. הוועדה קיבלה דיווח על מפגש שנערך ביוזמת יו"ר המועצה עם השרה להגנת הסביבה והבטחתה להעמיד את נושא הצלת ים המלח בראש סדר העדיפויות של משרדה, בישיבות מליאת המועצה דווח על הכנסת נציגי המועצה לצוות שמטפל בעמדת המשרד להגנת הסביבה לקראת סיום הזיכיון של מי"ה בשנת 2030, ולאחרונה גם על כניסת יו"ר המועצה כנציג בוועדה שמנהלת על ידי החשכ"ל.
6. תסקיר הגנה על הסביבה לשדה בריר. הוועדה הביעה את דעתה בעניין התסקיר, הועדה העלתה את הצורך לבדוק האם יש סיכון בריאותי מחלקיקים נשימתיים המכילים יסודות רדיואקטיביים באוויר העולה במהלך החציבה וביקשה מאגף התפעול לקחת אחריות על לימוד הנושא במועצה וגיבוש המלצות עבור הצוותים המקצועיים של המועצה.
7. פרסום נתוני התחנות במישור רותם לציבור. ביוזמת המועצה והיחידה הסביבתית ובמימון המפעלים הוקם מערך של תחנות ניטור אוויר סביב מישור רותם. המערך פועל בהצלחה מזה מספר שנים אבל בשל עיכובים מצד קמ"ג אין מתפרסמים נתוני זיהום האוויר לציבור, אלא, נצברים ביחידה הסביבתית בערד וזאת בשל מחלוקת בין המשרד למפעלים על עלות הצבתו של שרת אינטרנט שירכז את הנתונים ויעלה אותם לרשת בעיכוב של 48 שעות כפי שדרשו נציגי קמ"ג, הוועדה מקווה שנושא זה יגיע סוף סוף לפתרונו.
8. לסיכום ניתן לראות בשנים האחרונות חל שינוי בעמדתה של המועצה כלפי חשיבות השמירה על איכות הסביבה וזאת על ידי כניסתה לנושא הגזיפיקציה במט"ש עין בוקק, הניסיון למצוא פתרון לבעיית הגזם החקלאי במיוחד כפות תמרים, השתתפות בוועידת האקלים (בשיתוף עם ערד וירוחם), התמודדות עם מטרדי היתושים והזבובים במיוחד בישובי הכיכר, והפעלת תוכנית ארוכת טווח בענייני איכות הסביבה במערכת החינוך,
- מעורבות פעילה בוועדות העוסקות בסיום זיכיון מי"ה בים המלח ועל כך יש לשבח את יו"ר המועצה וצוות עובדיו.
- היות ואני לא אמשיך למלא את תפקיד יו"ר הוועדה בשנה הבאה אני מאחל לחברי המליאה ולחברי הוועדה המשך פעילות מוצלחת בהגנה על ערכי בסביבה.

רשם : נרי אראלי יו"ר הוועדה.